

Palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2023–2025 seuranta vuodenvaihteessa 2023–2024, esimerkkejä

29.4.2024

Kaarina Salonen

Moninaisuus -ja osallisuusalueiden päällikkö

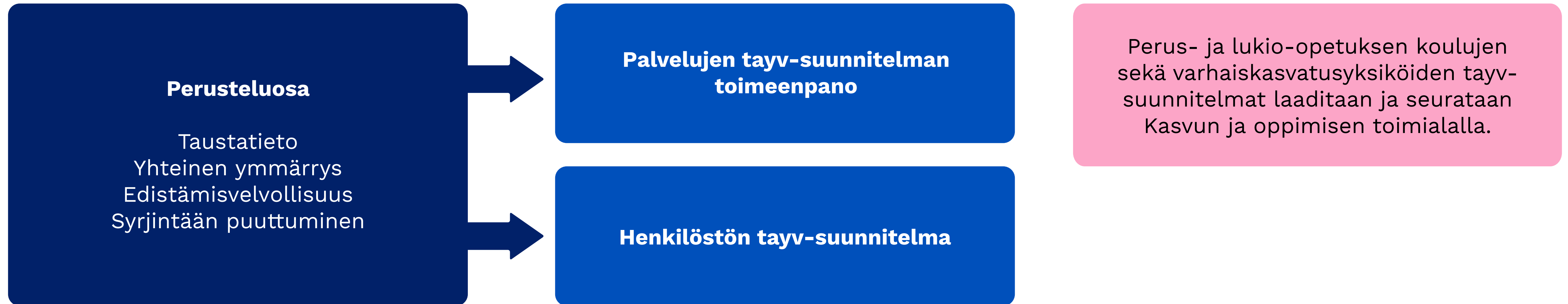
Espoo on vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijäkaupunki, jossa kaikkien on hyvä asua, oppia, tehdä työtä ja yrittää ja jossa espoolainen voi aidosti vaikuttaa. (**Espoo-tarina**)

Sisällys

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, kokonaisuus.....	4
Palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpano	5
Kukin toimiala arvioi itse toimenpiteen ja kirjasi havaintoja ja esimerkkejä taulukkoon Teamsissa. Alla olevista lähdettiin liikkeelle, suunnitelma on luonteeltaan koordinoiva	6
Tilanne 31.12.2023, toimialatarkastelu	7
Tilanne 31.12. 2023 teemoittain, punaisella olevat arviot oikeassa sarakkeessa	8
Yhteenvetona voi todeta.....	9
Konkreettiset teot vievät maaliin – havaintoja toimenpiteistä	10
TEEMA 1. Vahvistetaan viestintää, joka kertoo moninaisuudesta ja on osallistavaa sekä normitietoista eri viestintäkanavissa. Viestinnässä tehdään näkyväksi eri vähemmistöjä.....	11
TEEMA 2. Kerätään tietoja, jotka mahdollistavat eri vähemmistöryhmien näkemysten esiin saamisen palvelujen käyttäjinä.	12
TEEMA 3. Tunnistetaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen palvelutarpeet ja parannetaan kohtaamista.....	13
TEEMA 4. Toteutetaan vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuus ja poistetaan syrjintä Espoon kaupungin toiminnassa.....	14

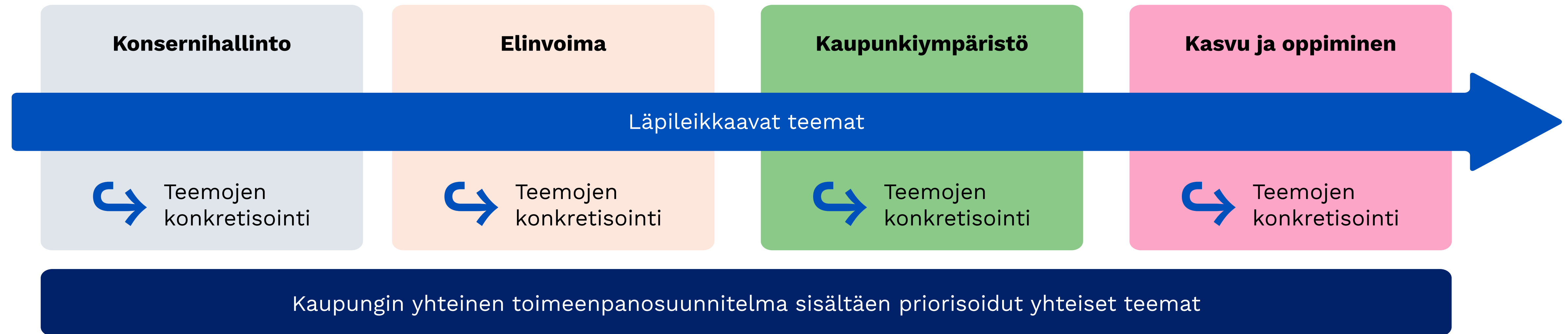
TEEMA 5. Parannetaan etenkin maahan muuttaneiden vieraskielisten naisten osallisuutta	15
TEEMA 6. Edistetään eri vähemmistöryhmien yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja puututaan syrjintään	16
TEEMA 7. A. Tunnistetaan eri ryhmien kokemaa väkivaltaa, puututaan ja tehdään vaikenemisen kulttuuria näkyväksi.....	17
7B. Tyttöjen kokemaan häirintää ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan ja ehkäistään aktiivisesti.....	18
TEEMA 8. Edistetään laaja-alaista ja toiminnallista esteettömyyttä elinympäristössä, asumisessa ja palveluissa.	19
TEEMA 9. Lisätään yhä useampien espoolaisten väestöryhmien osallistumista kaupungin kehittämiseen ja kokemusta aidosti joukkoon kuulumisesta.	20
TEEMA 10. Vakiinnutetaan sukupuolitietoinen budjetointi ja määritellään uusia kohteita vuosittain osana palvelujen kehittämistä. Päätetään vuosittain TA-kirjan aikataulun mukaisesti (1/toimiala/vuosi).	21
TEEMA 11. Sisällytetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat kehittämisohjelmiin	21

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, kokonaisuus

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden systemaattinen ja suunnitelmallinen edistäminen (Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslait)

Palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpano

Tämän dokumentin kirjoittamiseen ovat osallistuneet Päivi Peltomaa, Katariina Eskola, Annika Latva-Äijö, Annika Kaarnalehto, Sari Hammar, Sirkku Kiviniitty, Sanna Ahonen, Minna Eväsoja, Sirkku Wallin, Mervi Romppanen, Heli-Maija Nevala, Milla Ovaska, Marion Ticklén, Kirsi Remes, Mesut Gülen ja Kaarina Salonen. Useat muutkin henkilöt ovat antaneet arvokkaan työpanoksen kommentoimalla suunnitelmaa eri vaiheissa. Kiitos heille!

[Linkki suunnitelmaan](#)

Kukin toimiala arvioi itse toimenpiteen ja kirjasi havaintoja ja esimerkkejä taulukkoon Teamsissa. Alla olevista lähdettiin liikkeelle, suunnitelma on luonteeltaan koordinoiva

Teema	Kasvun ja op- pimisen toimi- ala	Kaupunki- ympäristön toimiala	Elinvoiman tu- losalue	Konserni- hallinto	Kaupunki- yhteiset	Kaupunki yhteistyössä Länsi-Uudenmaan Hyvinvointialue	Yhteensä
1.	9	2	7	5	0	1	24
2.	5	2	1	1	3	1	13
3.	6	2	3	0	0	0	11
4.	3	3	4	3	0	0	13
5.	3	1	3	2	0	1	10
6.	4	3	3	1	3	1	15
7. A	6	1	1	0	0	0	8
7. B	4	2	2	1	0	0	9
8.	2	9	3	1	1	1	17
9.	7	2	3	1	0	1	14
Yhteensä	49	27	30	15	7	6	134
10. Sukupuolitie- toinen budjetointi	1	0	2	1	0	0	4
11. Kehitys- ohjelmat	Kestävä kehitys 2	Elinvoimainen Espoo 1	Hyvinvoiva Espoo 1	Tapahtumien Es- poo 2	0	0	6

Tilanne 31.12.2023, toimialatarkastelu

Seuranta 31.12.2023																								
Teema	Kasvun ja oppimisen toimiala			Kaupunki-ympäristön toimiala			Elinvoiman tulosalue			Konserni-hallinto			Kaupunki-yhteiset			Kaupunki-yhteistyössä LUVN			Yhteensä				Kommentit. Täydennykset.	
1.	0	3	6	0	0	2	0	3	4	0	0	5	0 2 0			0	0	1	0	6	18	T5: Supe-hanke päättynyt		
2.	0	4	1	0	2	1	0	1	0	0	0	1				0	0	1	0	9	4			
3.	0	3	3	0	1	1	0	0	3							0	4	7						
4.	0	2	1	1	2	0	0	3	1	0	0	3				1	7	5						
5.	0	2	0	0	1	0	0	1	2	0	0	2	0 1 0			0	1	0	0	5	4			
6.	0	2	2	0	2	1	1	0	2	0	0	3				0	1	0	2	5	8			
7 A	0	0	6	0	0	1	0	0	1							0	0	8						
7 B	1	3	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0				0	1	1	6	3				
8.	1	1	0	1	1	6	0	0	3	0	0	1	1			1	0	0	3	2	11			
9.	0	1	6	0	0	2	1	2	0	0	0	1				1	0	0	2	3	9			
Yhteensä	2	21	25	2	9	15	2	11	17	0	1	16	0	3	1	3	2	3	9	47	77			
																							133	

Kaikki arvioinnit on kirjattu.
Toimenpiteet 133,
jakautuvat
77 vihreällä
47 keltaisella
9 punaisella.

Kiitos Kaikille!

Ei edennyt

Aloitettu, alkuvaiheessa

Toiminnassa, etenee, valmis

Tilanne 31.12. 2023 teemoittain, punaisella olevat arviot oikeassa sarakkeessa

KOKONAISUUS 31.12.2023				
Teema				yhteensä
TEEMA 1. Vahvistetaan viestintää, joka kertoo moninaisuudesta ja on osallistavaa sekä normitietoista eri viestintäkanavissa. Viestinnässä tehdään näkyväksi eri vähemmistöjä.	0	6	18	24
TEEMA 2. Kerätään tietoja, jotka mahdollistavat eri vähemmistöryhmien näkemysten esiin saamisen palvelujen käyttäjinä.	0	9	4	13
TEEMA 3. Tunnistetaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen palvelutarpeita ja parannetaan kohtaamisia	0	4	7	11
TEEMA 4. Toteutetaan vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuus ja poistetaan syrjintä Espoon kaupungin toiminnassa.	1	7	5	13
TEEMA 5. Parannetaan etenkin maahan muuttaneiden vieraskielisten naisten osallisuutta.	0	5	4	9
TEEMA 6. Edistetään eri vähemmistöryhmien yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja puututaan syrjintään	2	5	8	15
TEEMA 7. Tunnistetaan eri ryhmien kokemaa väkivaltaa, puututaan ja tehdään vaikenemisen kulttuuria näkyväksi. Tyttöjen kokemaan häirintään ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan ja ehkäistään aktiivisesti. A. Tunnistetaan eri ryhmien kokemaa väkivaltaa, puututaan ja tehdään vaikenemisen kulttuuria näkyväksi.	0	0	8	8
TEEMA 7. Tunnistetaan eri ryhmien kokemaa väkivaltaa, puututaan ja tehdään vaikenemisen kulttuuria näkyväksi. Tyttöjen kokemaan häirintään ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan ja ehkäistään aktiivisesti. B. Tyttöjen kokemaan häirintää ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan ja ehkäistään aktiivisesti.	1	6	3	10
TEEMA 8. Edistetään laaja-alaista ja toiminnallista esteettömyyttä elinympäristössä, asumisessa ja palveluissa.	3	2	11	16
TEEMA 9. Lisätään yhä useampien espoolaisten väestöryhmien osallistumista kaupungin kehittämiseen ja kokemusta aidosti joukkoon kuulumisesta.	2	3	9	14
yhteensä 133	9	47	77	133

Sukupuolitetoinen budjetointi	
Kasvun ja oppimisen toimiala	1
Elinvoiman tulosalua	2
Konsernihallinto	1
Kehitysohjelmat	
Kestävä kehitys	2
Elinvoimainen Espoo	2
Hyvinvoiva Espoo	1
Tapatumien Espoo	2

Teema 4: Kerran vuodessa arvioidaan, vastaavatko tapahtumat ja niistä tiedottaminen vammaisten tarpeita, esimerkiksi keräämällä palautteita. (KYT)

Teema 6: Osallistetaan eri asukasryhmiä (erityisesti eri vähemmistöryhmiä) KulttuuriEspoo-viestinnän kehittämiseen. (Elinvoima)

Teema 6: Monimuotoisuuden oppijat -verkosto **(EK-LUVN)**

Teema 7: Toteutetaan kevään 2023 aikana pääkaupunkiseudulla yhteisen mediakampanjan tyttöjen seksuaalisen häirinnän ilmiön esiin tuomiseksi ja ihmisten herättelemiseksi tähän ilmiöön puuttumiseen. (KOTO)

Teema 8: Edistämme fyysistä, psyykkistä, kulttuurista ja sosiaalista esteettömyyttä palveluissamme yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa (KOTO)

Teema 8: Kaupunkikeskusten esteettömyyskartoitukset vuosilta 2009–2012 uusitaan laadittavan suunnitelman mukaisesti, esimerkiksi hyödyntäen oppilaitosyhteistyötä. (KYT)

Teema 8: Asukkaiden osallistaminen **(EK-LUVN)**

Teema 9: Ostetaan e- urheilun pelaamisen apuvälineitä vammaisille nuorille (Elinvoima)

Teema 9: Monitoimijainen osallistava yhteistyö **(EK-LUVN)**

2 KYT, 2 KOTO, 2 Elinvoima ja 3 Espoon kaupunki & LUVN yhteistyössä

Yhteenvetona voi todeta

TAYV-suunnitelman toimenpiteet edistyvät mallikkaasti (133)

- 77 toimenpidettä on vihreällä ja hyvässä vauhdissa
- 47 toimenpidettä on keltaisella ja aloitettu
- 9 toimenpidettä on punaisella ja niitä ei ole aloitettu.
Toimenpiteistä 6 on Espoon kaupungin sisäisiä ja 3 Espoon kaupungin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteisiä.

Sukupuolitietoisien budjetoinnin hankkeet etenevät konkreettisesti.

Kehitysohjeimien toimenpiteet ovat vihreällä ja etenevät suunnitelmien mukaisesti.

Kaiken kaikkiaan kaupungin sisällä ja toimialoilla on tehty mallikasta työtä ja jaettu tietoa. Kiitos!

Konkreettiset teot vievät maaliin – havaintoja toimenpiteistä

Havaintoja

- Tarvitaan monialaista ja sektorirajat ylittävää yhteistyötä
- Teemat ovat vaikeita ja sensitiivisiä asioita käsitellä
- Puheeksi ottaminen on hankalaa, koulutusta tarvitaan
- Kaupungin sisällä tulee hyödyntää eri toimialoilla jo tehtyä työtä
- Vaaditaan luottamusta ja rohkeutta ottaa asioita esille.
- Teemat ovat yhteisiä koko kaupungissa, näkökulma muuttuu toimialoittain.
- Yhteinen tekeminen ottaa oman aikansa ja vaatii hyvällä katsomista, halua ymmärtää toisen sanoma ja arvostusta.

Kysymyksiä

- Missä yhteinen tieto kootaan? Miten tieto tulee näkyväksi? Miten solmitaan yhteyksiä eri tahojen välille kaupungissa? Miten solmitaan yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen?
- Miten hankalien asioiden käsittelyä voisi tukea?
- Pitäisikö kokonaisuutta tarkastella elämänkaaren näkökulmasta?
- Mitkä asiat kaipaisivat vielä huomiota?

Seurannan tuloksia käsitellään

- Henkilökuntaneuvosto
- YTR
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta
- TAYV-operatiivinen koordinoitiryhmä
- Toimialoilla eri ryhmissä, HR-johtoryhmä

Tausta: Suunnitelmaan on koottu eri toimialojen toimenpiteitä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi toimialoilla. Kukin toimiala on valinnut omat painopistealueensa ja edistävät toimenpiteet. Seuraavissa dioissa kuvataan teeman sisältöä esimerkein: mikä on yhteistä eri toimialojen välillä ja millaisia toimenpiteitä sisältyy kunkin värin alle.

TEEMA 1. Vahvistetaan viestintää, joka kertoo moninaisuudesta ja on osallistavaa sekä normitietoista eri viestintäkanavissa. Viestinnässä tehdään näkyväksi eri vähemmistöjä.

Esimerkkejä vihreällä olevista toimenpiteistä

- Kolmikielisyydestä on viestinnässä pidetty tiukasti kiinni. Monikielisyyttä on lisätty verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa mm. painotetun opetuksen haun viestinnässä. (SUPE)
- Viestinnän (mm. yhteishakuopas, verkkosivut, IG, PPT-pohja) kuvastossa hyödynnetään moninaisuutta ja sateenkaariviestintää. Kuva-pankin kehittäminen on koettu tärkeäksi. (KONTU)
- Kaupunkisuunnittelusta ja tapahtumista viestitään mahdollisimman saavutettavasti ja monikanavaisesti. Eri taustaisia työntekijöitä näkyy työssä. (KAUPSU, TILPA)
- Tietoa on saatavissa mm. paperisena, erityisryhmien tiedottamista tapahtuu järjestöjen kautta jne. (KOHA)

Esimerkkejä keltaisella olevista toimenpiteistä

- Verkkosivu-uudistus on aloitettu. (SUVA)
- II-asteen koulutuksessa sateenkaariviestintä on suunniteltu ja toimeenpano aloitetaan 2024. (KONTU)
- Lisätään selkokieleistä viestintää Elinvoimassa ja Kulttuurin tulossikkötasolla otetaan vähemmistöt huomioon, kun tilataan valokuvia ja videoita. (ELINVOIMA)

Yhteistä kaikille toimialoille on, että viestinnässä käytetty kuvamaailma on normitietoista, vähemmistöihin kuuluvia nostetaan esiin. Viestintä on monikanavaista, saavutettavaa, monikielistä, jopa selkokielellä olevaa. On osallistuttu erilaisiin kampanjoihin.

Toimenpiteitä oli yhteensä 24, joista keltaisella 6 ja vihreällä 18.

TEEMA 2. Kerätään tietoja, jotka mahdollistavat eri vähemmistöryhmien näkemysten esiin saamisen palvelujen käyttäjinä.

Esimerkkejä vihreällä olevista toimenpiteistä

- Nuori Espoo mukana Helsinki Pride ja Me Osalliset ja hyvinvoiva Espoo -verkostoissa. (KONTU)
- Rakennetaan kaikille työryhmään osallistuminen (RAVA)
- 2023 keväällä toteutettiin kysely asiakkaille asiointiteemoista. (ASIOINTIPALVELUT)
- Espoon kaupunki ja LUVN ovat järjestäneet yhteisiä tilaisuuksia: mm. Aikuisten sosiaalipalvelut (kotoutumista tukevat), neuvola ja yhdyspintatiimin edustaja esitteli eri palveluvaihtoehtoja Hello Espoo-infoissa ja Ukrainasta tulleiden kotikuntainfoissa

Yhteistä on, että kaikilla toimialoilla kaupungissa haetaan tietoa vähemmistöryhmistä, asiakastarpeista erilaisilla menetelmillä ja tavoilla. Saatuja tietoja hyödynnetään toiminnassa. Esimerkkeinä edellisistä mm. erilaiset laajat valtakunnalliset kyselyt, verkostoissa mukana oleminen kaupungin sisällä ja ulkopuolella, kohdennetut kyselyt eri ryhmille, tuen tarjoaminen esimerkiksi tulkkipalveluilla.

Toimenpiteitä oli yhteensä 13, joista keltaisella 9 ja vihreällä 4.

Esimerkkejä keltaisella olevista toimenpiteistä

- Kouluterveyskyselyn tuloksia on käyty monikulttuuristen opetuspalvelujen hallinnon tiimin ja kehittäjä opettajien kanssa läpi. Tyttöjen talon kanssa yhteistyötä: tutustumista, kulttuuriohjaajat jo tehneet vierailun. (SUPE)
- KTK:n tulokset sl23 ja PKS-kyselyn tulokset valmistuvat 1/24. Tuloksia tarkastellaan myös vieraskielisten ja sukupuolivähemmistöjen kautta. Lukiot saavat kummastakin kyselystä omat raportit joiden pohjalta toimintaa suunnitellaan (mm. TAYV). Ryhmien haasteet tunnistettu. (KONTU)
- Kaupunkisuunnittelu osallistui kaksi kertaa Hello Espoo-tapahtumaan, jossa esiteltiin kaavoitusta ja vaikuttamismahdollisuuksia. (KAUPSU)
- Espoon kaupunki ylläpitää tietokannan ajantasaiset tiedot omalta osaltaan. Esteettömyysasiantuntija koordinoi kokonaisuutta, tarvitsee tietoja eri toimialoilta. Varmistetaan pääkaupunkiseudun palvelukartan esteettömyystietojen ajantasaisuus Espoon osalta. (KOKO-KAUPUNKI)

TEEMA 3. Tunnistetaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen palvelutarpeet ja parannetaan kohtaamista.

Esimerkkejä vihreällä olevista toimenpiteistä

- Mahdollisuus tilata kehotunnekasvatusta ja SUPE:lla on sopimus Loisto settlementti ry:n (Poikien Talon ja Tyttöjen Talon seksuaaliterveystyö ja seksuaaliväkivaltatyö) kanssa, jonka koulutuksia koulut ovat tilanneet kaikkiaan 40 ajalla 2022-2023. Talvella 2023-2024 on suunniteltu lisää 10 koulutusta. (SUPE)
- Turvallisemman tilan periaatteet sisältävät kunnioittavan kohtaamisen, palautteen antamisen ja tavan olla yhdessä arvostavasti sekä ohjeet mahdollisten häirintätilanteiden ehkäisemiseksi ja ratkomiseksi. (KULTTUURI)
- Liikunnan ja Urheilun liikuntatoiminta-avustuksen yhtenä jakoprusteena käytetään seurojen sitoutumista eettisiin ohjeisiin. Seuranta tapahtuu sekä raporttien että seurojen kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. (LIIKUNTA-JA URHEILU)
- Otetaan huomioon myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen palvelutarpeet ja turvalliset kohtaamispaikat kaavoitettaessa alueita. (KAUPSU)

Esimerkkejä keltaisella olevista toimenpiteistä

- Oppilaitoskohtaisesti mietitään ratkaisu eri WC-tilojen tarjoamisesta. Oppilaitoksessa on käytettävissä monenlaisia wc-tiloja: naiset, miehet, sukupuolineutraalit ja esteettömät WC-tilat. Sukupuolineutraalien WC-tilojen varmistaminen lukioissa otetaan rehtorien kanssa käsittelyyn sateenkaariteeman yhteydessä keväällä 2024. (KONTU)
- KTK:n tulokset sl23 ja PKS-kyselyn tulokset valmistuvat 1/24. Tuloksia tarkastellaan myös sukupuolivähemmistöjen (Muu, En halua määrittää) kautta. Lukiot saavat kummastakin kyselystä raportit joiden pohjalta toimintaa suunnitellaan (mm. TAYV). Ryhmien haasteet tunnistettu. (KONTU)

Yhteistä on, että seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen palvelutarpeita on tunnistettu eri puolilla kaupunkia. Henkilöstön osaamista on alettu vahvistamaan, palvelutarpeita on pohdittu, lisätty eettistä ohjeistusta avustusperiaatteisiin ja mietitty turvallista kaupunkitilaa.

Toimenpiteitä oli yhteensä 11, joista keltaisella 4 ja vihreällä 7.

TEEMA 4. Toteutetaan vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuus ja poistetaan syrjintä Espoon kaupungin toiminnassa.

Esimerkkejä vihreällä olevista toimenpiteistä

- Vaka-hanke päättyi, esi-perusopetus päättyy vuoden vaihteessa 2023-2024. Hankkeet toteutuivat suunnitelmien mukaan. Työ jatkuu. (KOKO TOIMIALA YHDESSÄ)
- Kaikki markkinointi/tiedotusmateriaalit ja verkkosisällöt tehdään Espoon kaupungin fonttien ja värien mukaisesti (jotka ovat saavutettavia). Asiakasviestinnässä tehdään aina kolmikielisesti (suomi, ruotsi, englanti). Ensi keväälle 2024 suunnitteilla myös selkosuomen koulutusta.
- Liikunnassa on koulutetut ohjaajat ja toiminnan sisältö suunnitellaan kohderyhmän tarpeiden mukaisesti.(LI-UR)
- Vammaisten henkilöiden kuljetuksia suorittavien palveluntuottajien kuljettajat ovat koulutettuja erityisryhmien kohtaamiseen ja avustamiseen. (LOGISTIIKKA)

Punaisella oleva toimenpide

Kerran vuodessa arvioidaan, vastaavatko tapahtumat ja niistä tiedottaminen vammaisten tarpeita, esimerkiksi keräämällä palautteita. (KAUPSU)

Esimerkkejä keltaisella olevista toimenpiteistä

- Lukiot huomioivat vammaiset henkilöt opetustiloissaan mahdollisuuksien mukaan. Toimipisterekisteriin on syötetty lukioden esteettömyystietoja. Viestinnän lähtökohtana on saavutettavuus monimuotoisuus. (KONTU)
- Esteettömyystyötä työtä tehdään jatkuvasti osana kaavoitusta. On mukana mm. korttelisuunnitelmaohjeissa ja esteettömän ympäristön suunnitteluohjeissa. Ollaan mukana Rakennetaan kaikille -työryhmässä (RAKA) ja tehdään yhteistyötä rakennusvalvonnan ja kaupunkitekniikan kanssa esteettömyyteen liittyvissä kysymyksissä. (KAUPSU)
- Yhteistyötä eri järjestöjen kanssa tehdään erityisesti Tapiolan nuorisotilassa. Vammaisten nuorten digitaalisen nuorisotyön ja -pelailun, sekä muun vapaa-ajantoiminnan kehittäminen on kärkitaivoitteita vuodelle 2023. (KONTU)

Yhteistä kaikille on, että asioita on tarkasteltu kaikilla toimialoilla. Painotukset toiminnassa vaihtelevat eri toimialojen välillä. Huomionarvoista on, että vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta edistävät toimenpiteet ovat usein poikkihallinnollisia eli tarvitsevat useita eri toimijoita.

Toimenpiteitä oli yhteensä 13, joista punaisella 1, keltaisella 7 ja vihreällä 5.

TEEMA 5. Parannetaan etenkin maahan muuttaneiden vieraskielisten naisten osallisuutta

Esimerkkejä vihreällä olevista toimenpiteistä

- Kaupunginkirjaston hanke moninaisten perheiden lukutaidon tukemiseksi. (KULTTUURI)
- Maahanmuuttaneiden naisten työllisyyttä on edistetty mm. maahanmuuttaneiden osaamiskeskuspalvelujen (OSKEN ja KOSKEN) avulla sekä Career Club urakehitysohjelman kautta. (ELINKEINO JA TYÖLLISYYS)
- Hello Espoo -info toimii monikanavaisena ja monialaisena neuvonta- ja ohjauspalveluna, Koto-Espoossa kehitetään koivanhempien palveluita (ASIOINTIPALVELUT)
- Monialainen verkostotyö on säännöllistä ja erilaisia uutiskirjeitä tulee eri tahoilta (EK-LUVN)

Esimerkkejä keltaisella olevista toimenpiteistä

- Ohjausta opintoihin ja tukea työelämään tuetaan. (KONTU)
- Työ on aloitettu ja yhteistyötä tehdään Espoon kaupungin sisällä. Tuemme kohtaamisia eri väestöryhmien välillä. Järjestämme liikuntaryhmiä naisille ja tytöille. Viestitään liikuntaryhmistä ja liikunta-neuvonnasta yhteistyössä Hello Espoo -infon kanssa. Liikuntaa kotoutujavanhemmille on suunnitteilla. (LIIKUNTA JA URHEILU)
- Espoon kaupunki ja LUVN yhdessä, esimerkkejä: Opiskeluhuollon asioissa on tehty yhteistyötä. KAIKU-kortti (kulttuuripalveluiden käyttäminen vähävaraisille), jota jaetaan LUVN:in toimipisteissä, Hyvinvoiva Espoo-ohjelman hyvinvointiliput jaettiin sosiaali- ja kotoutumisen tuen sekä vammaispalvelujen kautta espoolaisille. Espoon HYTE-ohjausryhmissä ja -verkostoissa LUVNin edustajia mukana.

Yhteistä kaikille on monialaisen yhteistyön merkityksen tunnistaminen etenkin maahan muuttaneiden vieraskielisten naisten osallisuuden lisäämisessä. Kukin toimiala lähestyy teemaa oman tehtävänsä kautta.

Toimenpiteitä oli yhteensä 9, joista keltaisella 5 ja vihreällä 4.

TEEMA 6. Edistetään eri vähemmistöryhmien yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja puututaan syrjintään

Esimerkkejä vihreällä olevista toimenpiteistä

- Romanikielen opetusta tarjotaan 1 ryhmässä, saamenkielenopetusryhmää ei tällä hetkellä ole. Kulttuuriohjaajien palveluja tarjotaan 11 kielellä. Opetusta tarjotaan kysynnän mukaan. (SUPE)
- Ohjauksella onnistumisiin -hanke on tuottanut runsaan monikielisen materiaalin vieraskielisille nuorille ja opiskelijoille sekä heidän huoltajilleen. Kulttuuriohjaajat ovat tukeneet lukioden ja kotien yhteistyötä. S2-opetusta kehitetään. (KONTU)
- Kaupunkisuunnittelukeskus vastaa kaavojen sisällöistä. Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia, että hankkeet rakennetaan asemakaavan mukaisina voimassa olevia asetuksia noudattaen. Yhteiskoulutusta tulossa 2024 tulevan rakentamislain muutoksista kaavoittajille ja Ravan henkilöstölle.
- Jakoperusteiden mukaisesti tilastoimme hakijoiden tähtiseurastuksen vuosittain. Seurojen kanssa käydään säännöllisesti keskustelua eettisyydestä ja vastuullisuudesta. Liikunnan ja urheilun turvallisemman tilan periaatteet luodaan keväällä 2024. (LIIKUNTA JA URHEILU)
- Asiointipalveluverkoston tapaamisissa aiheena oli moninaisuuden huomioiminen asiakaspalvelutyössä. Henkilöstöä koulutetaan mm. monikulttuuriseen asiakaskohtaamiseen. (ASIOINTIPALVELUT)

Esimerkkejä keltaisella olevista toimenpiteistä

- Lisätään ymmärrystä, tietoa ja osaamista yhdenvertaisuudesta, kiel- ja kulttuuritietoisuudesta, moninaisuudesta, syrjinnästä ja rasismista, antirasismi-pilotti ja jatkotoimet 2024. (KAUPUNKIYHTEISET TOIMET)

Punaisella

- Osallistetaan eri asukasryhmiä (erityisesti eri vähemmistöryhmiä) KulttuuriEspoo-viestinnän kehittämiseen. EI ALOITETTU. (KULTTUURI)
- Espoon kaupungin ja LUVN:in Monimuotoisuuden oppijat verkosto, joka ei käynnistynyt.

Yhteistä kaikille on vähemmistöryhmien tunnistaminen ja tietoisuus palvelujen muotoilemisen tarpeista. Kukin toimiala lähestyy teemaa omasta näkökulmastaan.

Toimenpiteitä oli yhteensä 15, joista punaisella 2, keltaisella 5 ja vihreällä 8.

TEEMA 7. Tunnistetaan eri ryhmien kokemaa väkivaltaa, puututaan ja tehdään vaikenemisen kulttuuria näkyväksi. Tyttöjen kokemaan häirintään ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan ja ehkäistään aktiivisesti.

A. Tunnistetaan eri ryhmien kokemaa väkivaltaa, puututaan ja tehdään vaikenemisen kulttuuria näkyväksi.

Esimerkkejä vihreällä olevista toimenpiteistä

- Someturvapalvelu käytössä, jonka avulla lapset, nuoret ja koulun henkilöstö voi pyytää apua häirintä, kiusaamis- ja väkivaltatilanteisiin.
- Lukioissa toteutetaan erilaisia yhteisöllisiä tapahtumia ja mm. hyvinvointiviikkoja projektiviikolla. Pyöreän pöydän toiminnanohjaussuunnitelma tehty ja otettu käyttöön. (KONTU)
- Henkilöstölle järjestetään koulutusta lapseen kohdistuvasta väkivallasta ilmiönä. Teemoina: väkivallan seuraukset lapselle, väkivallan tunnistaminen, tilanteessa toimiminen ja väkivaltaa kokeneen lapsen tukeminen arjessa (KONTU)
- Nuorisopalvelut on hankkinut ostopalveluna vakavien ja pitkittyneiden kiusaamistapausten selvittelyn tukea.
- Jalkautuva nuorisotyö tuottaa tietoa ilmiöistä julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Ilmiöihin vastataan eri toimijoista koostuvilla verkostoilla (NUPA)
- Nuorisonohjaajat käyvät säännöllisesti keskusteluja nuorten kanssa kiusaamiseen ja väkivaltaan liittyvistä asioista. Kaikilla nuorisotiloilamme toteutetaan vihapuheen vastaista toimintaa. (NUPA)
- Rakentamisen vaikutuksia ihmisten elinoloihin arvioidaan. Tämä on osa kaavoitusprosessia. (KAUPSU)
- Häirintään ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan työtehtävissä. (TILPA)
- Olympiakomitean Tähtiseura-laatuohjelman avulla tuemme seuroja näissä asioissa. Tuemme seuroja näissä asioissa aktiivisesti. Olemme myös yhdessä seurojen kanssa laatimassa yhteiset vastuullisuus ja eettisyys- linjaukset 2024

Yhteistä kaikille oli väkivallan olemassa olon tunnistaminen. Toimenpiteet painottuivat kasvun ja oppimisen toimialalle.

Toimenpiteitä oli yhteensä 8 joista vihreällä 8.

7B. Tyttöjen kokemaan häirintää ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan ja ehkäistään aktiivisesti.

Esimerkkejä vihreällä olevista toimenpiteistä

- Koulutetaan ammattilaisia tunnistamaan ja puuttumaan tyttöjen ja naisten sukupuolielinten silpomiseen ja sen riskiin (FGM). Asiakkaille tehtyä esitettä jaetaan aktiivisesti ja ohjataan palvelujen pariin. (EK-LUVN)
- Mahdollistamme uusien palvelujen sijoittumisen keskeisille, hyvin saavutettaville sijainneille. Rakentamisen vaikutuksia ihmisten elinoloihin arvioidaan. (KAUPSU)

Espoon kaupunki – LUVN yhteistyö (7 A ja 7 B)

- Moniammatillinen ja -toimijainen yhteistyö: Esimerkkejä: Liikunnan osalta fysioterapiayhteistyö sekä toiminta- ja palvelukeskukset -yhteistyö. Liikuntaneuvonnassa terveysasemakohtaiset yhteyshenkilöt. Myös HUS-yhteistyötä. Kulttuurin, liikunnan ja HVA-alueen (ikääntyneiden palvelut) yhteinen yhdyspintarakenne on Senioripaku-työryhmä. Vuoden 2024 osalta ei ole sovittu toimintatapoja. Lisäksi on koottu työryhmä Kulttuuriketjupalvelun kehittämiseksi. LU järjestöyhteistyöverkosto (pj. Maria Tiilikkala). Espoon opiskeluhuollon ohjausryhmä, LUVN:ista 3 edustajaa.

Esimerkkejä keltaisella olevista toimenpiteistä

- Lukioissa on käytössä Someturva-palvelu. FGM-materiaali jaettu.
- Kiinnitetään huomiota nuorten keskusteluihin ja esille tuomiin asenteisiin esim. oppitunneilla ja käytäväkeskusteluissa. Karsitaan vähättelevät puheet ja ulkonäköä koskevat huomautukset. SETA-julistheet toimitetaan lukioille keväällä 2024. KOTO-tasoisesti ollaan tekemässä turvallisemman tilan periaatteiden pohjaa, joiden työstä voidaan jatkaa oppilaitoksissa.
- Turvallisemman tilan periaatteet sisältävät kunnioittavan kohtaamisen, palautteen antamisen ja tavan olla yhdessä arvostavasti sekä ohjeet mahdollisten häirintätilanteiden ehkäisemiseksi ja ratkomiseksi. Palautekanavat kehityksen alla 2024.
- Parannetaan työntekijöiden tietoisuutta ja herkkyyttä tunnistaa väkivallan uhrit sekä annetaan työkaluja ottaa asia puheeksi. Koulutukset vuonna 2024: Vaatisi lisää keskustelua mikä palveluneuvojan rooli on tällaisissa tilanteissa. On sivuttu joissain turvallisuuskoulutuksissa.

Yhteisenä piirteenä on väkivallan olemassa olon tunnistaminen.

Toimenpiteitä oli yhteensä 10, joista punaisella 1, keltaisella 6 ja vihreällä 3.

TEEMA 8. Edistetään laaja-alaista ja toiminnallista esteettömyyttä elinympäristössä, asumisessa ja palveluissa.

Esimerkkejä vihreällä olevista toimenpiteistä

- Tilojen esteettömyys: Kaikki rakennukset rakennetaan esteettömyysasetuksen mukaisesti huomioiden kokemusasiantuntijoiden näkemykset.
- Esteettömien pysäkkien seuranta ja tiedot ovat Reittioppaassa ajan tasalla. Pysäkkien esteettömyystieto varmistetaan kerran vuodessa.
- Kulttuurin tiloissa toteutetaan tilojen esteettömyyskartoituksia. Kaikki kulttuuritalot konsultoitu ja toimenpiteitä ollaan tekemässä.
- Kaupunginmuseo toteuttaa autismiystävälliset ohjeet kaikille museovierailijoille. Julkaistaan KAMUn verkkosivuilla 2024.
- Hansa-järjestelmän 2023 päivityksen myötä järjestelmä ohjaa hankintakeskuksen asiantuntijan käymään jokaisen hankinnan kohdalla työryhmän kanssa erikseen läpi, onko kyseessä hankinta, jossa on huomioitu saavutettavuus tai esteettömyys. Hankintakeskuksen asiantuntijoita on myös koulutettu ao. teemojen osalta (esim. Hankintakeskuksen sisäisesti sekä Espoon Dynasty-asiakirjojen saavutettavuuskoulutus).

Yhteistä kaikille on fyysisten esteettömyyskysymysten tunnistaminen. Laaja-alainen toiminnallinen esteettömyys elinympäristössä ja palveluissa jää toimenpiteissä vähemmälle huomiolle.

Toimenpiteitä oli yhteensä 16, joista punaisella 3, keltaisella 2 ja vihreällä 11.

Esimerkkejä keltaisella olevista toimenpiteistä

- Esteettömyyden edistäminen: Etsitään ja tunnistetaan aktiivisesti esteettömyyden vastaisia rakenteita lukioissa. (KONTU)

Esimerkkejä punaisella olevista toimenpiteistä

- Edistämme fyysistä, psyykkistä, kulttuurista ja sosiaalista esteettömyyttä palveluissamme yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa. (KONTU)
- Kaupunkikeskusten esteettömyyskartoitukset vuosilta 2009–2012 uusitaan laadittavan suunnitelman mukaisesti, esimerkiksi hyödyntäen oppilaitosyhteistyötä. (KAUPSU)
- Aukkaiden osallistaminen. Tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia tuoda kokemuksia, mielipiteitä ja kehittämisideoita julki. (ESPOON KAUPUNKI-LUVN)

TEEMA 9. Lisätään yhä useampien espoolaisten väestöryhmien osallistumista kaupungin kehittämiseen ja kokemusta aidosti joukkoon kuulumisesta.

Esimerkkejä vihreällä olevista toimenpiteistä

- Kulttuuriohjaajat ovat toimineet aktiivisesti monin tavoin erilaisten sidosryhmien kanssa lähes kaikissa Espoon lukioissa, monissa peruskouluissa vanhempainilloissa ja kirjastoissa esim. pop-up-neuvonta. (KOTO)
- Teemme systemaattista osallisuuden ja vuorovaikutuksen kehittämistyötä. (KAUPSU)
- Lapset otetaan mukaan mm. hankkeiden työmaa-aitojen maalaukseen ja koristeluun. Hankkeiden naapurissa asuvia tiedotetaan eri tavoilla. (TILPA)
- Käytössä Roidun jatkuva asiakastyytyväisyyskysely. Muutoksiin liittyen on järjestetty asiakaskyselyjä, viimeisimmät ovat koskeneet aukioloaikojan muutoksia, toimitiloja koskevia muutoksia ja digituen mallin kehittämistä. 2023 meneillään digituen kehittämisen kysely. (ASIOINTIPALVELUT)
- Suunnitteilla digineuvontaa tukemaan ”alkukartoitus kysely” Espoo-infon asiakastietokoneille. (ASIOINTIPALVELUT)

Esimerkkejä keltaisella olevista toimenpiteistä

Kouluille on annettu ohjeet viedä koulukohtiaset TAYV-suunnitelmat verkkosivuille. Asia etenee, mutta ei ole valmis. (SUPE)

On tehty yhteistyötä suomalaisen Female Gaming Finland ry:n kanssa sekä tavattu myös Ruotsissa toimivaa Female Legendsiä, molemmat ovat erikoistuneet naisten ja muiden sukupuolivähemmistöjen pelaamiseen ja rooliin pelikulttuurissa. Female Gaming Finlandille on tarjottu tukea ja tiloja paikallisten tapahtumien järjestämiseen Espoossa. (LIIKUNTA JA URHEILU)

Esimerkkejä punaisella olevista toimenpiteistä

Pelaamisen apuvälineitä ei voida hankkia, koska ei ole kaupungin omistamia e-urheiluolosuhteita.

Järjestöt, uskonnolliset yhteisöt ja muut toimijat pidetään ajan tasalla ja kutsutaan mukaan yhteiskehittämisen toimintoihin. (ESPOON KAUPUNKI - LUVN)

Toimenpiteitä oli yhteensä 14, joista punaisella 2, keltaisella 3 ja vihreällä 9.

TEEMA 10. Vakiinnutetaan sukupuolitietoinen budjetointi ja määritellään uusia kohteita vuosittain osana palvelujen kehittämistä. Päätetään vuosittain TA-kirjan aikataulun mukaisesti (1/toimiala/vuosi).

Espoon kaupunginkirjasto toteutti asiantuntijakumppaninsa Ekvallin kanssa selvityksen 2021–2022 sukupuolten tasa-arvon toteutumisessa kirjastopalveluissa.

> **Vuonna 2023 toteutettiin koko Espoon kaupunginkirjaston henkilökunnalle tasa-arvokoulutus, johon integroitiin myös turvallisen tilan periaatteiden jalkauttaminen. Koulutuksen yhteydessä kerättiin henkilökunnan näkemyksiä siitä, miten sukupuolinäkökulma huomioidaan työssä. Koulutus on osa sukupuolitietoista budjetointia, johon liittyviä toimenpiteitä otetaan huomioon talousarvon ja käytösuunnitelman valmistelussa tulevina vuosina.**

2021 Nykytilan kartoitus ja lukiokuvien kehityspilotti Leppävaaran lukion kanssa. 2022 monipuolisemman kuvamateriaalin tuottaminen lukio-opiskelijoista. 2023 lukiokoulutuksen kirjallisen viestinnän tutkiminen sekä kuvamateriaalin monipuolistaminen.

> **Kuvasto on monimuotoista. Lukiokoulutuksen kirjallista viestintää on selkeytetty ja viestintää tuettu prosessikuvien (mm. yhteishaku).**

TEEMA 11. Sisällytetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat kehittämisohjelmiin

Hyvinvoiva Espoo

Pyritään saamaan myös vähemmistöjen ja erityisryhmien ääni kuuluviin. Toteutettu kysely Kuulemisesta kumppanuuteen-mallin mukaisesti. Innovoidaan ja viestitään eri asukasryhmille ja alueille uusia toimintatapoja.

> **Vanhus- ja vammaisneuvoston edustus ohjausryhmässä on tuonut näkyvyyttä ryhmiin. Järjestettiin 8/2023 luontoliikuntatapahtuma liikuntavammaisten lapsille ja heidän perheilleen. Järjestetään Para-schoolday teemaviikot keväällä ja syksyllä 2024. Esteettömät luontoliikunta-tapahtumat 2024.**

Elinvoimainen Espoo

Espoon jäsenyys Tech Nordic Advocates “Finland as Female Tech Founder Frontrunner”-verkostossa

> **Naiset ovat vahvasti aliedustettuina start-up yrittäjien keskuudessa ja iso osa kasvupotentiaalia jää käyttämättä. Espoo haluaa olla muuttamassa tätä epäsuhtaa ja lähteä jo Suomessakin testatun konseptin avulla**

ESPOO
ESBO